

5773



Torah from Around the World

אם אין קמת אין תורה ואם אין תורה אין קמת
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 20 april 2013 / 10 ijar 5773
Sidra Acharé Mot-Kedosjiem, Wajikra [Leviticus] 16:1-20-27
Tanach blz. 230-241
Haftara: 1 Sjmoeëel 28:3-25
Tanach blz. 600-602

Commentaar: rabbijn David Ariel-Joel, [The Temple](#), Louisville, Kentucky

*Vertaling: Nico Vissel
[Het Engelse origineel](#)*

„Wees heilig, want Ik, de Eeuwige, jullie God ben heilig." (Wajikra 19:2) Zo begint parasjat Kedosjiem en het eindigt met een herhaling van hetzelfde thema: „Wees heilig, omwille van mij, want Ik, de Eeuwige, ben heilig en Ik heb jullie van andere volkeren onderscheiden om mijn volk te zijn." (Wajikra 20:26) Tussen deze beide verzen verschijnen niet minder dan eenenvijftig opdrachten die in een snelle reeks en zonder enige logische volgorde worden genoemd.

In dit verband van heiligheid zou het redelijk zijn te verwachten dat deze opdrachten over erediensden of andere spirituele zaken zouden gaan. Maar als je deze geboden doorbladert blijkt dat de meerderheid - minstens 33 - over maatschappelijke zaken gaat, zoals:

- maatschappelijke rechtvaardigheid: „En wanneer je bij de wijnoogst druiven plukt, loop dan niet alles nog eens na en raap niet bijeen wat op de grond is gevallen, maar laat het liggen voor de armen en de vreemdelingen. Ik ben de Eeuwige, jullie God." (Wajikra 19:10)
- arbeidsrecht: „Betaal een dagloner zijn loon nog de zelfde dag uit." (Wajikra 19:13)
- bescherming van de waardigheid van de zwakke en weerloze – „Spreek geen vloek uit over een dove en plaats geen obstakel voor de voeten van een blinde. Toon ontzag voor je God. Ik ben de Eeuwige. (Wajikra 19:14)

Deze eenvoudige daden van menselijkheid verschijnen temidden van besprekingen van eerlijke handel en de onkreukbaarheid van het rechtssysteem.

Als je deze opdrachten leest kan je eruit afleiden, dat heiligheid in Tanach iets anders betekent dan voor ons in de huidige tijd. In deze bijbelse context worden zaken, zoals leven met God, het goddelijk pad bewandelen, je verbinden met het transcendent, alle onderzocht aan de hand van de vraag hoe we de ander benaderen. God eren is niet het hoofddoel en niet de belangrijkste weg naar het leiden van een heilig leven. Dit kan worden bereikt door de ontmoeting van de ander. Met andere woorden, heiligheid wordt niet bereikt door je te onttrekken aan de gemeenschap maar juist door temidden van anderen en met hen te leven. We krijgen dus de opdracht naar heiligheid te streven door als deelnemer in een heilige gemeenschap te participeren. „Wees heilig" betekent niet dat je je moet afscheiden en in een beschermde en afgeschermd omgeving moet leven. Het gaat er eerder om dat je leeft als deel van een gemeenschap die zich om de ander bekommert, deze ook respecteert en waar wraak en wrok niet worden geaccepteerd. Dit is de betekenis van de heiligheid van Israël en de mensen.

Kedosjiem in zijn geheel en hoofdstuk 19 in het bijzonder draagt ons op ons om de ander te bekommeren en één opdracht verwoordt dit als overkoepelend thema: „Heb de ander lief als jezelf, Ik ben de Eeuwige."

Deze opdracht is het bekendste, populairste en meest aangehaalde bijbelse vers in de Liberaal-joodse beweging. In onze gebedsboeken en publicaties is er geen tekst die vaker herhaald wordt dan: „Heb de ander lief als jezelf." Dat mag niet verbazen, want we zijn er trots op dat onze beweging steeds groot belang heeft gehecht aan de relaties tussen mensen. Relaties zijn het belangrijkste, religieus en sociaal.

De problemen ontstaan in de dagelijkse toepassing van dit gebod. Als je probeert te bedenken wat dit allemaal betekent op het persoonlijke vlak, moet je toegeven dat hoewel het een mooi en inspirerend vers is, en hoewel het ook een brug tussen Jodendom en Christendom mogelijk maakt (het is de meest geciteerde uitspraak van Jezus; het wordt wel acht keer in het Nieuwe Testament aangehaald), het ook een enorme morele uitdaging creëert.

In ons eigen leven - in een joodse gemeenschap, in Israël of elders in de wereld - voldoet ons leven niet altijd letterlijk aan de opdrachten en de boodschap van Kedosjiem. We zijn er zeer goed in om schitterende derasjot voor te bereiden en af te leveren op de bima, en om „Heb de naaste lief als jezelf" in onze synagogen te zingen. Maar in het werkelijke leven hebben we onze naasten helemaal niet lief. En behandelen we hen beslist niet zoals we preken op basis van Kedosjiem.

Neem bijvoorbeeld Israël en haar burens, of onszelf en onze burens of collega's. Hebben we hen echt lief? En willen we dat eigenlijk wel? Hoe kan je dan een manier vinden om volgens dit gebod te leven of een heilig leven te willen nastreven aan de hand van deze ogenschijnlijk onmogelijke norm?

Hillel de Oudere, een van de wijste rabbijnen gaf de volgende oplossing. „Wat u tegenstaat, doe dat uw naaste niet aan. Dat is de hele Tora [wet], de rest is uitleg, ga en studeer!" Hillel heeft ons een nieuwe kijk op dit gebod en Toravers gegeven, en heeft ons zo een zeer belangrijke les geleerd. De ware heiligheid wordt niet bereikt door ernaar te streven onze naasten en vrienden even lief te hebben als onszelf. De werkelijke ethische opdracht is om ernaar te streven voorzover dit ons als mensen mogelijk is. Doe uw naaste niet aan wat u niet zelf aangedaan wilt worden. Dit betreft al onze naasten, ieder mens, of die nu in hetzelfde gebouw of wijk woont, of dat het onze vrienden en collega's zijn; en bovenal de mensen die we zelfs helemaal niet mogen, laat staan liefhebben.

Dus genoeg gepraat over het liefhebben van onze naasten zoals ons zelf. Laten we proberen ons tenminste half zo rechtvaardig te gedragen als wat we zeggen en zo op weg gaan naar kedoesja.